

Amendement Oude Hollandse Waterlinie

AANVAARD

De Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 4 februari 2013, aan de orde hebbende het statenvoorstel Vaststellen Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013 – 2028 en de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 provincie Utrecht,

besluiten

aan het statenvoorstel toe te voegen:

‘met dien verstande dat:

1. Aan de kaart van de PRS en PRV voor de volgende objecten de aanduiding Cultuurhistorische hoofdstructuur, militair erfgoed wordt opgenomen:
 - a. ~~De grachten en wallen, zowel in Woerden als in Oudewater waar het gaat om een dubbele omwalling.~~
 - b. Forten en kleine linies:
 - Fort Oranje ofwel fort de Vrijheid;
 - Fort Kruijin
 - Linie van Linschoten;
 - Linie van de Pleit;
 - Linie van Ter Aa

2. In de PRS paragraaf 4.3.2 de tekst:

Toelichting

De provincie Utrecht kent een aantal grotere gebiedsgerichte ontwikkelingstrajecten rond de voormalige waterlinies: de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de Grebbelinie en de Stelling van Amsterdam. Deze programma's zijn voor een belangrijk deel in uitvoering en de inzet is om deze uitvoering verder te ondersteunen. Het accent ligt op het versterken van de linies in het landschap. Ook liggen er kansen op het gebied van publieksbereik.

wordt vervangen door

Toelichting

De provincie Utrecht kent een aantal grotere gebiedsgerichte ontwikkelingstrajecten rond de voormalige waterlinies: de Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie, de Grebbelinie en de Stelling van Amsterdam. Deze programma's zijn voor een belangrijk deel in uitvoering en de inzet is om deze uitvoering verder te ondersteunen. Het accent ligt op het versterken van de linies in het landschap. Ook liggen er kansen op het gebied van publieksbereik.

3. Aan de PRV bijlage Cultuurhistorie onder militair erfgoed de volgende tekst wordt toegevoegd:

Oude Hollandsche Waterlinie

De Oude Hollandse Waterlinie ligt tussen de voormalige Zuiderzee en de Biesbosch. Het Utrechtse deel ligt ten oosten van de riviertjes 't Gein, de Amstel, de Kromme Mijdrecht en de Meije en beslaat het westelijke deel van de Lopikerwaard. Deze verdedigingslinie ligt geheel in het veengebied. Door

de ruime aanwezigheid van water is hier volstaan met een gering aantal verdedigingswerken. De keten van inundatiegebieden vergde vele tientallen kilometers aan kades en watergangen. De Oude Hollandse Waterlinie leunde sterk op vestingsteden: Gorinchem, Nieuwpoort, Schoonhoven, Oudewater, Woerden, Nieuwersluis, Weesp, Naarden en Muiden. De liniesteden waren stervormige bolwerken met grachten en bastions. Daartussen lagen op strategische plekken veldschansen, aarden werken, voorzien van bastions en een gracht, maar zonder bebouwing. Het waren primitieve forten, bedoeld voor tijdelijke bezetting in tijden van oorlog. De contouren van deze forten en veldschansen zijn nog steeds terug te vinden in het landschap. In 1672 werd de Oude Hollandse Waterlinie voor het eerst getest: een sterk Frans leger slaagde er niet in om er doorheen te komen. Omdat het middendeel van de linie zwakke plekken kende, verschoof hij aan het eind van de achttiende eeuw richting Utrecht. In 1795 bleek de linie niet bestand tegen strenge vorst die zelfs de grote rivieren deed bevriezen. Na de Franse tijd werd de landsverdediging opnieuw georganiseerd en werd de Nieuwe Hollandse Waterlinie ten oosten van de stad Utrecht aangelegd.

4. In de Nota van beantwoording paragraaf 4.3.2 CHS – militair erfgoed de tekst

Reactie GS: De Oude Hollandse Waterlinie (OHW) bezit te weinig nog bestaande ruimtelijke elementen om als samenhangende zichtbare en beleefbare structuur van militair erfgoed op te nemen in de PRS en de PRV. In tegenstelling tot de andere waterlinies die wel zijn opgenomen, is de OHW vooral nog zichtbaar in enige - weliswaar cultuurhistorische belangrijke - elementen, met name vestingsteden als Oudewater en Woerden. Er is geen sprake van een eenduidige hoofdweerstandslinje met verdedigings- en inundatiewerken. In het Utrechtse is er zeer sporadisch sprake van een nog aanwezig verdedigingswerk, zoals de grotendeels afgegraven Linie van Linschoten, die is opgenomen en genoemd wordt bij het agrarisch cultuurlandschap tussen Woerden en Montfoort. In de recent vastgestelde Cultuurnota 2012-2015 is de OHW evenmin opgenomen als prioritaire linie, waarmee het niet opnemen in de PRS dus niet strijdig is met ons eigen beleid. Overigens is een substantieel deel van de OHW -vanaf Nieuwersluis noordwaarts- opgenomen in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het via ruimtelijke plannen behouden en versterken van de onbetwist hoge cultuurhistorische waarde van de vestingsteden en andere elementen van de OHW is primair een taak van de betreffende gemeenten. Gezien de ingediende zienswijzen zijn die zich goed bewust van de waarde van de OHW.

Voorstel GS: geen aanleiding tot aanpassing.

wordt vervangen door:

Reactie PS: Gezien de argumenten van de indieners van deze zienswijze en hetgeen tijdens de hoorzitting is ingebracht over deze waterlinie zien wij aanleiding de volgende delen van de Oude Hollandse Waterlinie (OHW) alsnog aan te merken als CHS-militair erfgoed:

- a. De grachten en wallen, zowel in Woerden als in Oudewater waar het gaat om een dubbele omwalling.
- b. Forten en kleine linies:
 - Fort Oranje ofwel fort de Vrijheid;
 - Fort Kruipin
 - Linie van Linschoten;
 - Linie van de Pleit;
 - Linie van Ter Aa

Besluit PS: voornoemde onderdelen van de Oude Hollandse Waterlinie worden aangeduid als CHS – militair erfgoed.

C. de Heer, ChristenUnie

FHW Beheer
F. Beheer
Groen Links

A. Minner, SP

Ivo Thonan, D66
Ivo Thonan